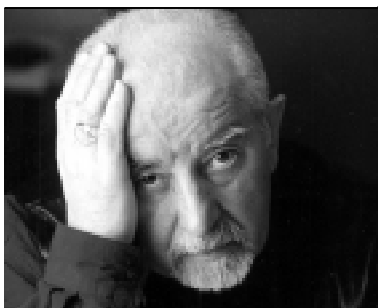

Рыгор Барадулін

...Ані валунам, ні перунам
Нельга ісьціну застаць зьянацку...

«Бога і маму ў душы нашу...»

Белы воўк

«Ты — белы воўк», —
Сказала мне
Да забыту забытая,
Якую я
Ні з кім ня зблытаю
Ні пры сьвятле,
Ні пацямне.

Разгублена перапытаў,
Які ён, белы воўк,
Тлумачыла:
«Я шэрага цябе ня бачыла,
Ты белым не сягонья стаў».

У прочкі рушыла сама
Самота —
Недаверу хрэсьніца.
«Ты — белы воўк» —
Мая зіма
Чарнапраталінкаю весьніцца...

Каб ня ўкрыўдзіў...

Бога і маму ў душы нашу,
Ступаю па грэшнай зямлі асьцярожна,
Каб толькі не здрыгануць душу,
Звышняга й маму не патрывожыць.

Богам Адзіным душа жыве,
Мама душу дабрыні навучае.
Там па завоблачнай мураве,
Ходзіць журба з мамінымі вачамі.

Зычу хоць подых вясны ледзяшу,
Ясачку яснага досьвітку скрусе.
Бога і маму ў душы нашу,
Каб аніхто іх ня ўкрыўдзіў,
Малюся...

Доля

Маміна паданьне

Здарожаны Бог ішоў палыном,
З сабою ўзяўшы зямную стому.
Бачыць,
А баба белым бліном
Выцірае срачку малому.

А ў тыя часіны ад самай зямлі
На кожнай цыбатай сыцябліне
Багатыя каласы расьлі
І па чарназёме й па гліне.

І ў жменю сыцінуў сыцябліну Бог,
І ўгору павёў рукою.

І долу за коласам колас лёг,
І неспакойна стала спакою.

І голас прарэзаўся з нематы,
І сілу ўзгадала бясьсільле.
З наўкольля ўсяго сабакі й каты
Завылі ды загаласілі.

Абабегчы кожны ўзгорак і лог
Рэху хапіла хвілінаў.
І зьлітаваўся над жывацінамі Бог,
І колас апошні пакінуў.

Ня зважыць той колас бясконцасць сама —
Ня стане зорных бязьменаў.
На сыцябліне,
Дзе былі каласы нездарма,
Засталося дванаццаць каленаў.

Ці сьпіць цішыня,
Ці прачнецца гром,
Ня мусім забыцца ніколі,
Што мы на гэтым сьвеце жывём
На сабачай
І на кацінай долі...

ЁСЬЦЬ!

Ёсьць душа і ў вераб'я.
А душа, яна такая,
Што ў яе журба ўцякае
З маладога ручая.

Маладога ад вады,
Перакшчонай Перунамі,
Дзе, парваўшы невады,
Вадзянік з зялёнай Паннай

Глушыць гул млынам віроў,
Змора змроку патакае.
І журба з душы ўцякае
Да зялёных вечароў.

НЕЛЬГА...

Хрэсьнікі маланак утрапёных —
Думаюць захмарна валуны.
Згорбіліся сьпіны даўніны.
Першасэнс заблытаўся ў імёнах.

Зоры пазіраюць па-зямляцку,
Як на доле зябкавата снам.
Ані валунам, ні перунам
Нельга ісьціну застаць зьнянацку.

УЗАЕМНАСЬЦЬ

Вяршыні падвышаюць вышыню,
А вышыня вяршыням ценіць чолы.
Ноч хоча смутак свой пазычыць дню,
А ўжо сьмяецца досьвітак вясёлы.
Гарыцца нецярпліваму агню
Сагрэць абражаныя сьцюжай долы.
Вяршыні падвышаюць вышыню,
А вышыня вяршыням ценіць чолы.

ПРАПАНОВА

І я адчуваю: старасьць пілнуе мяне...

Се Лін'юнь, III ст.

Пакуль саманасьмешнасьці стае,
Калісьці гожую і маладую
Стараюся не заўважаць яе,
Сябе абкрадзенага не шкадую.

Ад крыку першага майго яна
Мяне чакала і сама старэла.
І без віны схмялелая віна
Спаліць спакой мой
Прагла вогнестрэла.

І падпаліла —
Дымам сівізны

Ахмарыла, але не ўпалыніла
Душу маю,
Каб маладзелі сны,
Ляцелі ў вырай мроі лёгкакрыла.

Я дзякую з іскрыстасьцю ўваччу,
Што пілнала, цвелячы цярпеньне.
І старасьці прапанаваць хачу
Гадамі памянца —
На імгненьне...

САКРЭТЫ НАСТРОЮ

Заслаўе прыцішанае.
Рыцарскія турніры.
Адвячорак, як пратакол, сухі.
Апантанец крывіцкае доблесці шчыры
Быў я ня дзідамі ўражаны.
Конскія кацяхі
Сагрэлі настрой мой,
У маленства вярнулі
І ў шаленства,
Дзе адпрыроднае ўсё было...

Па-гаспадарску спакойныя
У трэскаце й гуле
Кацяхі
Зялёнае выпраменьвалі сьвятло.

ЭКСПРОМТ

З музею Уладзіміра Караткевіча

Перашалелыя віры
Вачэй Аршанскай Веранікі
Сказалі: ў нас на дне згары,
Мы ўспольымнім пажар вялікі.
Відаць, крышылі ваяры
На крапіўніцкім полі пікі
За ашалелыя віры
Вачэй Аршанскай Веранікі.

Замест рэцэнзіі

Я й маінай хаты падстрэшша
Слухаем антычны дождж Валянціны Аксак.
Рэха недзе з Элады
І вушацкакрыўскае
Зьліваюць свае пагляды
У адзінае часам разьяднанае
Некалі першачалавекае рэшша,
У якім жывы яшчэ страх
Набіць на ілбе гузак
У дзвях вячніны
Аб вушак,
Вычасаны сякераю Перуна
З сухастою,
Дзе застылі зоркі сукоў.
Заадно і мне страхавіта
Пад нервовай ад скразнякоў
Астравіцянкай страхою.
Адна яна не баіцца,
Прыручальніца крэўнага слова,
Нясьвіжанка валхвіца...

ЖЫВУЦЬ!

Пётру Кухарскаму

Жывуць, пакуль іх помняць,
І таму,
Хто іх ня выракся, дапамагаюць
Паганскія багі
І ўсю гурму
Прыкмет і прымхаў
За сабой цягаюць,
Як немаўлят,
Заплеччу ў хатулях
Нясуць,
Гарбацячы ўракліва цені.
Зайздросьліва глядзяць
На іхны шлях
Прыземленья нашыя трымценні.
Агонь, вада,
І рунь, і гавяда

Пад іх прыглядам
Ад маленства сьвету.
Слухмяніцца і радасьць, і бяда
Багам паганскім —
Ключарам сакрэту.

Верасьнёўскай вясне

Не шкадуе табе сьвятла
Сама ягамосьць мілосьць,
Покуль жарсны жар не астудзіш,
Дзякуй тваёй цікаўнасьці,
Што ты была,
Дзякуй супадзеньню,
Што ёсьць,
Дзякуй разгубленасьці,
Што будзеш!

ПЕРШАСЬНЕЖЖА

Сьнег пайшоў і нават не зірнуў,
Як зьнянацку неба пастарэла.
Зьбег настрой у госьці да галін
Па-зямляцку з ветрам папляткарыць.
Рэху мякка па лісьці ісьці,
Па яшчэ дашчэнтку не астылым.
Сьмеху з козыткай пабрацца час.
Па шчацэ ракі цячэ мітрэнга...

Ня ўчую

Званю табе —
І ў адказ
Мне штосьці крэкча
Голас старэчы.
Лічбу набраў я ня тую,
Ці якраз
Яе,

Што голас твой падае,
Якога я ўжо ня ўчую,
Калі, муравой
Акрыўшыся з галавой,
Пад соннымі зоркамі
Абначую.

ЧАКАЕ...

За мной цікавалі і грэх, і брэх.
Сяброў і дарог мне было ўсё мала.
Сябе даганяў я,
Спазьняўся, бег.
А мама мяне чакала.

Мой сум салатзее,
Гарчэе сьмех.
Сяброў забірае дарога глухая.
Сябе не дагнаў я,
Прыстаў мой сьпех.
А мама мяне чакае...